

Tercia est quia in ecclesijs asperguntur & qua hic agitur. Quarta aqua baptismi. de qua dicitur in sexta parte sub sabbato sancto. et hac solebat homines aspergi postquam crismaretur. Et adhuc fit in quibusdam locis. sed hoc interdicitur. Putabant enim se iterum a peccatis huius aque aspergione mundari. Cum tamen constet nullum bis baptisari posse. quia vero maius dignum trahit ad se minus dignum ideo si aqua non benedicta admisceatur benedicta. efficitur benedicta.

De officio seu introitu misse. R.

In introitu prima ps misse incipit. Sciendum autem. quod sancti patres et prophete antichristi aduentum suspirantes & preconantes. premiserunt desideria. opera. laudes & preces. que singula figurantur in missa. Introitus namque scilicet ipsa antiphona vaticinia prophetarum et sanctorum patrum desiderium cum precibus filij dei aduentum et incarnationem dei expectantium exprimit. In cuius rei signum. in prima dominica aduentus cantat ecclesia introitum. Ad te leuaui. Chorus igitur psallentium clericorum. qui significat chorum prophetarum et multitudinem sanctorum christi aduentum expectantium. animam suam dilatant et introitum in iubilo cantant. quodnam prophetarum. patriarcharum. reges. et sacerdotes. omnesque fideles. aduentum christi cum desiderio expectabant clamantes et implorantes. Emitte agnum domine dominatorem terre. etcetera. Item. Veni domine et noli tardare. etcetera. Hinc etiam ille Simeon iustus et senex benedixit dicens. Nunc dimittis seruum tuum domine secundum verbum tuum. etcetera. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. etcetera. Et apostolus. Multi reges et prophete voluerunt videre que vos videtis. et non viderunt. etcetera. Ex eorum ergo personis cantatur introitus. per quos christus introiit in mundum. Juxta illud apostoli. Et cum introduxit primogenitum in orbem terre. et adorarent eum omnes angeli dei. Sequitur versiculus psalmisticus siue psalmus. qui visionem ad operationem notat. Dicitur etiam versus quia per eum reuertimur ad introitum. significans opera et vaticinia. Consequenter ex imitatione Damasi pape dicitur Gloria patri et filio et spiritui sancto. etcetera. quod significat laudem. quia post operationem danda est gloria. ut ostendatur patrem et filium et spiritum sanctum habere equalem gloriam et coeternam maiestatem. In principio et nunc et semper. et in secula seculorum. id est in presenti. preterito et futuro temporibus. Interpositio autem Glorie. inter primam cantationem introitus et ipsius repetitionem. designat captationem benivolentie. ut enim quod expectabant facilius obtinerent. ad totam trinitatem cordis et vocis

glorificationem clamabant dicentes. Ostende nobis domine misericordiam tuam. et salutare tuum da nobis. qui sedes super cherubim apparere coram effra. b. et. ma. quorum tandem clamorem spiritus sanctus exaudiens. vnxit eum oleo leticie pre consortibus suis. Et ad euangelizandum pauperibus destinavit. sicut ipse dei filius per prophetam testatur dicens. Spiritus domini super me. eo quod vnxit me. euangelizare pauperibus misit me. Deinde antiphona ipsa seu introitus repetitur. ut desiderium antiquorum patrum seu iteratio et multiplicatio suspiriorum et clamoris ipsorum euidentius exprimitur. Unde propheta. Manda remanda. expectata et reexpectata. Modicum ibi et modicum ibi. si moram fecerit. expectata eum. quia veniens veniet et non tardabit. Hoc autem desiderium antiquorum non semper representat introitus intellectu littere sed subilo cantilene. Verum in diebus profectis bis introitus cantatur in laudem diuine et humane nature. que in persona filij sunt vnite. In quibusdam vero ecclesijs et preceptis festiuitatibus. triplicatur in laudem et honorem trinitatis. quasi tripudemus ei. In cuius memoriam missam cantamus. et dicitur semel cum gloria patri ad laudem incarnationis

Quandoque autem inchoat voce dimissa. ad notandum humilitatem. subsequenter alia voce repetitur. que vocis exultatio significat excitationem a sompno peccati. quam vox suppressa demonstrat. iuxta illud apostoli. Hora iam est nos de sompno surgere. Potest etiam et aliter dici. prout de inuitatio in sexta parte sub nocturnis dicitur. semper tamen integre repetitur. ut perfectio leticie benotetur. Quaedam vero ecclesie dicunt introitum. Primo perfecte quia ecclesia deum laude perfecta laudat. Secundo imperfecte. quia imperfecta est omnis laus vie. Tercio perfecte. quia perfecta est laus patrie. Dicitur autem introitus. eo quod dum ille canitur sacerdos ministraturus ad altare intrat seu quia per illam antiphonam ad officium intratur. quia etiam vocatur officium. quasi effectum prout dicitur in prohemio quinte partis. Celestinus papa statuit. ut psal. 150. centum quinquaginta. ad introitum misse ante sacrosanctum antiphonatum canerentur quod antea non fiebat. sed epistola pauli tantum et euangelium legebantur. ut postea missa celebrabatur. De illis ergo psalmis excepti sunt omnes introitus regulares. gradualia. offertoria. et communionnes. que cum modulatione primo ceperunt ad missam in ecclesia romana cantari. Gregorius enim introitum misse cum cantu ordinavit. et unum versum de illo psalmo qui cantabatur retinuit. Irregulares vero introitus sunt qui secundum varietates solennitatum instituti sunt. ut puer natus est nobis. etcetera. Spiritus domini repleuit orbem terrarum. etcetera. Et hi habent versus de psalmo. preterquam illi. Viri galilei

Et nunc scio verum. et cetera. Et alij quidem secun-
dum aliquas ecclesias. Et est notandum. quod
quando introitus de psalmo sumit. Si primus ver-
sus psalmi sit introitus. aliquis de sequentibus
versibus eiusdem psalmi erit versus illius interdi-
tus. sicut patet in introitu tercie ferie prime eb-
domate quadragesime. qui incipit. Domine re-
fugium. versus enim est. Priusquam montes
fierent. Si vero non primus versus psalmi.
sed aliquis alius de sequentibus sit introitus.
tunc primus versus psalmi erit versus ipsius in-
troitus. ut ecce in natali est introitus. Domi-
nus dixit ad me. et cetera. versus vero est. Qua-
re fremuerunt gentes et populi meditati sunt in
ania. Et in festo Innocentium. introitus est. Ex-
ore infancium et lactantium perfecisti laudem et
cetera. versus est. Domine dominus noster. et ce-
tera. Et sic de alijs. quod sit ad significandum
unionem et connexitatem capitis et membrorum.

Rursus versus quandoque est duplex quan-
doque unus. quandoque dimidius. De quo dice-
tur in sexta parte sub sabbato tercie ebdomate
quadragesime. Dum autem introitus canitur
non sedetur quoniam ad opus et preconium chri-
sti introitus refertur. ut predestinati ad verum
cultum dei vocentur. In quibusdam ec-
clesijs tropi dicuntur pro psalmis ex institutio-
ne Gregorij pape. ad maius gaudium de chri-
sti aduentu representandum. Est autem proprie
tropus quidam versiculus qui in precipuis festi-
uitatibus cantatur immediate ante introitum quasi
quoddam preambulium et continuatio ipsius
introitus. ut verbi gratia. In festo natiuitatis
ante introitum illum. Puer natus est nobis et ce-
tera. precedit tropus iste. Ecce adest. De quo
prophete cecinerunt dicentes. Puer natus est
nobis et cetera. Habuit autem tropus originem
a lege. Legitur enim numeri decimo. quod dum
eleuaretur arca cantabatur. Exurge domine.
Cum vero transportabatur. cantabatur. Reuerte-
re domine ad multitudinem exercitus. Et dici-
tur tropus a tropos. quod est conuersio. quo-
niam quedam ibi solent fieri conuersiones ad in-
troitum. Unde quandoque prius dicitur ver-
sus. et post eleyson. et inde etiam tropium di-
citur zona. quia conuertitur ab umbilico ad um-
bilicum circumuendo. Potest etiam et aliter di-
ci. quoniam introitus est laus ecclesie de iudeis
conuersis. Unde tria continet videlicet. Antiphona
nam. Versum et Gloria. et hoc propter tres ordi-
nes fidelium. qui fuerunt hebraice lingue. scilicet
patriarche. prophete. et apostoli. Introi-
tus siue antiphona est patriarcharum. versus pro-
phetarum. gloria vero apostolorum. antiphona
repeticio est prebicationis ytempitas et con-
firmatio. quasi quod longe prius patriarcha ge-
stibus figurauit. propheta predixit. apostolus
euangelizauit. Ad quam etiam conuersionem no-
tandam solennes tropi alicui inferuntur. qui sunt
laudes ad introitum conuertibiles. Nam tro-

pus grece conuersio dicitur latine ut premissum est

De accessu sacerdotis ac pontificis
ad altare. et de processione

Dum introitus canitur pontifex seu sa-
cerdos paratus et sacris indumentis
ornatus de sacra ecclesia egreditur. et ad al-
tare accedit. significans quod chri-
stus expectatio gentium carne sacrosancta as-
sumpta ex virginis carne incorrupta de secreto
habitu celorum egressus est in mundum vel
de secreta ecclesie. videlicet de virginali utero egres-
sus est tanquam sponsus de thalamo suo.

Porro episcopus siue sacerdos egrediens.
procedit inter duos. videlicet inter unum presbi-
terum et diaconum. quem antecedit subdyaco-
nus euangelij codicem clausum gerens. Illum
precedunt duo ceroferarij. quos etiam prece-
dit ferens thuribulum cum incenso. Demum
episcopus vel sacerdos ad altare perueniens. mi-
stram deponit. confessionem facit. codicem ap-
ertit et osculatur apertum. Sacerdos itaque seu
episcopus illum magnum representat sacerdo-
tem. scilicet christum. de quo ait apostolus. Chri-
stus assistens pontifex futurorum bonorum. et
cetera. Sacerdos et leuita. illum deducetes
legem et prophetiam designant. secundum illud
quod ipse dominus proposuit in parabola. Sati-
sati. quia sacerdos quidam descendit eadem via
et viso illo preterijt similiter et leuita. Moy-
ses quoque et Helias in figura legis et prophete
apparuerunt in monte cum christo loquentes.

Sacerdos ergo et leuita deducunt episco-
pum. quia lex et prophetia christum annuncia-
uerunt et promiserunt. Unde moyses inquit.
Prophetam suscitabit vobis deus de fratri-
bus vestris. ipsum tanquam me audietis. Item
ysaias. Ecce veniet propheta magnus et ipse
renouabit iherusalem. Vel episcopus seu
sacerdos inter duos existens. significat chri-
stum inter duo testamenta. Ipse enim a duo-
bus testamentis mundo per prophetas et apo-
stolos predicatur. quia vero ille in mundum ven-
urus premissit. prophetas. sapientes et scribas.
In locum scribarum premissit pontifex seu sacer-
dos subdyaconum portantem scripturas. qui sa-
piens sit dominica disponere vasa. Quandoque ve-
ro archidyaconus et sacerdos pontificem dedu-
cunt. quem immediate dyaconus et subdyaco-
nus antecedunt. qui significant apostolos et di-
scipulos quos christus misit ante faciem suam.
et adhuc quotidie mittuntur predicatorum et pre-
lati ecclesie preparare via dominum spiritualiter
ante faciem suam. Ab hac subdyaconus antee-
dens significat iohannem baptistam qui precessit
in spiritu et virtute helie parare domino plebem
perfectam. et fert ante pontificem codicem euan-
gelij. quia iohannes antechristum predicacionem